

Informatiebrief

Zaaknummer: Z/17/13728
Documentnummer: 46520
Datum: dinsdag 31 oktober 2017
Onderwerp: Financiële aspecten Regeerakkoord
Bijlage(n): Nee

Geachte Raad,

Met het oog op de aanstaande behandeling van de begroting voor 2018 willen wij uw raad informeren over een aantal financiële aspecten van het Regeerakkoord en daarbij te maken voorbehouden en kanttekeningen.

De impact van laatstgenoemden is dusdanig dat er vooralsnog géén voorspellingen met een gewenste mate van zekerheid te doen zijn over de invloed van het Regeerakkoord op de begroting voor 2018. Het Rijk kan slechts een aantal onzekerheden wegnemen met het laten verschijnen van een afzonderlijke circulaire over het Regeerakkoord dan wel dit te verwerken in een december- of misschien zelfs meicirculaire. In overleg heeft de toezichthouder provincie Zuid-Holland aangegeven de gevolgen van het Regeerakkoord niet te (kunnen) betrekken in de komende beoordeling van de programmabegroting 2018-2021.

Wij gaan er van uit dat bij het opstellen van de Kadernota 2019 meer duidelijk zal bestaan over genoemde zaken en dat deze verwerkt kunnen worden in het dan voor te leggen financiële meerjarenperspectief.

In het Regeerakkoord 2017-2021 'Vertrouwen in de toekomst' wordt een aantal zaken genoemd die in de komende kabinetsperiode van invloed zijn op de hoogte van het gemeentefonds en daarmee de algemene uitkering aan gemeenten:

- De verbreding van de basis van de berekeningswijze van het gemeentefonds (de 'Netto Gecorrigeerde RijksUitgaven') leidt tot een stijging van de accessen (de jaarlijkse verandering van de omvang van het gemeentefonds). Posten uit de rijksbegroting als de kaders voor zorg en sociale zekerheid, rente en aardgasbaten vallen met ingang van 2018 ook onder de 'samen de trap op, samen de trap af'-systematiek. Deze verandering moet een stabielere ontwikkeling van de accessen geven.
Deze stijging hangt overigens niet samen met door de gemeenten en provincies uit te voeren beleidsintensivering maar betreft algemene middelen.
- Van de in het Regeerakkoord genoemde accresstijging wordt met ingang van 2019 naar verwachting € 220 mln. afgezonderd voor aanpassingen (inflatie en volumeontwikkelingen van het Sociaal Domein op het niveau van de meicirculaire van 2017).
- Het zgn. *integreerbare deel* van de integratie-uitkeringen voor het sociaal domein wordt met ingang van 2019 overgeheveld naar de algemene uitkering en wordt daarmee integraal onderdeel van onze uitkering. Niet duidelijk is wat dat integreerbare deel is. Wat wel duidelijk is is dat ten gevolge van deze overheveling sprake zal zijn van een verandering van de uitkeringsbasis van onze gemeente. Hôe die verandering uit zal pakken is nog onbekend.

In het regeerakkoord wordt evenwel ook een aantal uitspraken/aannames gedaan die het enthousiasme over de gepresenteerde stijging van het Gemeentefonds temperen:

- Belangrijk is de zin dat het kabinet in het kader van de programmatische afspraken met mede-overheden afspraken zal maken over de financiële verhoudingen tijdens de komende kabinetsperiode. Dit kan ingrijpend zijn. Hieronder valt de verwachte aanpassing van de verdeelsystematiek waarin naar verwachting een grotere rol voor de regio's zal worden weggelegd. Niet-centrum gemeenten worden er waarschijnlijk niet beter van. In het verleden hebben nieuwe kabinetten ook aan de gemeenten gevraagd mee te doen aan de prioriteiten van het kabinet en de lasten daarvan zelf uit de accressen te betalen. Herhaling van deze praktijk wordt niet uitgesloten.
- Provincies krijgen grotere bevoegdheden om de wet ARHI te hanteren: 'Veel kleinere gemeenten zijn voor belangrijke taken die de directe levenssfeer van mensen raken in sterke mate afhankelijk geworden van regionale samenwerking op grond van de Wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr), waarbij de democratische controle door gemeenteraden op afstand staat. Op verschillende plaatsen hebben gemeenten daarom in samenspraak met de provincie het initiatief genomen tot gemeentelijke herindeling. Het kabinet ondersteunt die beweging. Blauwdrukken van bovenaf werken hiervoor niet, maar het proces helemaal van onderop laten komen levert ook niet altijd een optimaal resultaat op. Een proces van herindeling is gewenst voor gemeenten die langjarig en in hoge mate afhankelijk zijn van gemeenschappelijke regelingen voor essentiële taken. Het is dan aan de provincie de herindelingsprocedure op basis van de Wet Algemene regels herindeling (Wet Arhi) te starten.'
Om de druk op deze ontwikkeling te houden wordt de kortingenreeks oplopend tot € 975 mln. in 2025 voor apparaatslasten (de efficiëntie-korting van minister Plasterk uit 2015 om gemeenten te bewegen te fuseren en zodoende gemeenten met een inwoneraantal van minimaal 100.000 inwoners te vormen) onveranderd gehandhaafd.
- Er komt een abonnementstarief van € 17,50 per vier weken voor huishoudens die gebruik maken van de Wmo-voorzieningen. Dit gaat in op 1 januari 2019. Per 2020 kan de verantwoordelijkheid voor de inning van de eigen bijdrage worden geïntegreerd in het gemeentelijk domein (m.a.w. de gemeenten innen de bijdragen zelf). Doordat de eigen bijdragen niet langer afhankelijk zijn van gebruik, inkomen, vermogen en huishoudens-samenstelling, kunnen uitvoeringskosten en administratieve lasten (voor het nu nog innende CAK) fors omlaag. Er zou sprake zijn van ruimte voor gemeenten om lagere eigen bijdragen vast te stellen, bijvoorbeeld bij mantelzorg, beschermd wonen en WLZ-zorg. De uitgaven door gemeenten aan Wmo-voorzieningen zullen, is de verwachting, als gevolg van deze maatregel fors toenemen. Dat komt omdat de prikkel voor veel mensen met midden- en hogere inkomens, om de ondersteuning zelf te regelen en te organiseren, voor een groot deel wegvalt. Voor hen wordt het aanmerkelijk goedkoper om gebruik te maken van Wmo-voorzieningen. Daarnaast innen de gemeenten de eigen bijdrage nu niet. Als zij dat met ingang van 2020 dus wel (moeten) gaan doen, betekent dat een lastenverzwaring. De geboden cofinanciering van € 145 miljoen zal de verwachte € 270 miljoen aan lagere opbrengst aan eigen bijdrage, plus de meerkosten voor gemeenten (uit hoofde van de toename van de vraag en de inning van de bijdragen voor zover die niet gedekt wordt door een toevoeging aan het gemeentefonds)), bij lange na niet dekken.
- In overeenstemming met de wet houdbare overheidsfinanciën (HOF) zullen er afspraken gemaakt worden over het aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo de komende kabinetsperiode, waarbij het uitgangspunt het EMU-saldo na doorrekening door het CPB is. Hoewel de wet HOF de afgelopen kabinetsperiode ook van kracht is geweest, is

overeengekomen dat bij overschrijding van de normering voor geldschepping, geen sancties opgelegd werden aan veroorzakende decentrale overheden.

Inmiddels voldoet Nederland weer aan de Europese normen maar willen gemeenten om hun door o.a. inflatie en bevolkingsgroei stijgende investeringen te kunnen doen, voldoende gezamenlijke EMU-tekortruimte toebedeeld krijgen. Een te kleine tekortruimte vergroot de kans op overschrijdingen en daaraan gekoppelde sancties voor de veroorzakende gemeenten. Ter voorkoming daarvan zal de geldschepping die uitgaat van de gemeentelijke begroting en uiteindelijk jaarrekening, nauwgezetter gevolgd moeten worden om tijdig te kunnen bijsturen.

Daarnaast dient rekening gehouden te worden met de volgende zaken die niet in het Regeerakkoord genoemd worden:

- Over uitbreiding van het autonome gemeentelijke belastinggebied wordt niet gesproken. Het is dus uiterst onzeker of hier in het kader van de afschaffing van de precariobelasting voor nutsbedrijven iets valt te verwachten.

- De gevolgen van het afschaffen van de BTW-koepelvrijstelling voor samenwerkingsverbanden zijn nog niet aan te geven. Er is sprake van twee nadelige effecten: De GR Duivenvoorde zal over de totale bijdrage per 1 januari 2018 21 % BTW bij de deelnemers in rekening gaan brengen. De deelnemers kunnen deze BTW op basis van het zgn. mengpercentage kunnen declareren bij het BTW- compensatiefonds (BCF). Voor Voorschoten bedraagt het mengpercentage in 2017 97%. Het mengpercentage voor 2018 dient nog bepaald te worden en te worden afgestemd met de Belastingdienst. Dit geeft het eerste nadeel voor Voorschoten.

Het tweede nadeel is dat van een lagere algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het valt niet aan te geven in welke mate het te verwachten hogere beroep op het BCF zal leiden tot een overschrijding van het daarvoor bestaande plafond. Onder de huidige afspraken worden overschrijdingen van dat plafond gedekt ten laste van het Gemeentefonds dat dus kleiner zal worden en daarmee de algemene uitkering voor alle gemeenten zal verminderen (dus ook voor die gemeenten die uit hoofde van de beëindiging van de zgn. koepelvrijstelling géén hogere BCF-declaratie zullen indienen).

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A. R. de Graaf,
loco-gemeentesecretaris

P.J. Bouvy-Koene,
burgemeester